

Provinciale Monumenten Noord-Holland

Provincie Noord-Holland

Gemeente:

Hollands Kroon

Plaatselijke aanduiding:

Dorpsstraat 62

1733 AN Nieuwe Niedorp

Kadastrale aanduiding:

Kad. gemeente:

Niedorp

Sectie:

C

Nummer: 515

Datum foto's:

12 juni 2019

Kadastrale kaart situatie (juli 2019)

Inleiding

De STOLPBOERDERIJ is gebouwd aan de noordwestzijde van de vaarsloot en de Dorpsstraat. Een gevelsteen met een jaartal 1877 duidt op de bouwjaar van de stelp.

Restauratie/verbouw

In 1992 - 1993 is de stelp grondig gerestaureerd en verbouwd. Hierbij zijn onder meer de kapconstructie, een deel van de dakpannen en twee gevels (linkerzijgevel en achtergevel) en de houten darswand vervangen. De voorgevel en het vaste gebint zijn zoveel mogelijk gehandhaafd. Het voordakschild heeft de zwart verglaasde Mehroog pan met "wiebertje" behouden; de overige dakschilden zijn met een nieuw en lichter type muldenpan (zwart) bedekt. Een foto uit ca. 1900 laat zien, dat de boerderij op dat moment met riet was gedekt en een ronde schoorsteen had. De in 1992 - 1993 vernieuwde kap is voorzien van multiplex en ventifol folie. De twee opnieuw gemetselde gevels zijn opgetrokken met gebruikmaking van bestaande en hergebruikte stenen. Aan de achterzijde zijn twee rechthoekige ramen door twee halfronde stalramen vervangen en is de plint zwart geverfd. Aan de voorzijde is op de houten lijst onder de goot een houten reliëf met meanderpatroon aangebracht en geschilderd, dat daarop volgens een oude foto vroeger gezeten heeft.

Omschrijving

Exterieur:

Noord-Hollandse stelp, gedateerd 1877 en gesitueerd aan de noordzijde van de Dorpsstraat met de voorgevel op de wegsloot georiënteerd. Onderdeel van lintbebouwing. De boerderij is gebouwd op een vrijwel vierkante plattegrond, bestaat uit één bouwlaag onder piramidiaal dak, met de nok loodrecht op de Dorpsstraat en is opgetrokken uit paarsrode baksteen in kruisverband aan de voorzijde en in halfsteensverband aan de overige zijden. Het piramidale dak is aan de voorzijde voorzien van zwart verglaasde Mehroog pannen, aan de achter, linker- en rechterzijde voorzien van vernieuwde donkergrijze dubbele muldenpannen.

De vrijwel symmetrische **voorgevel** (zuidoost) heeft een gecementeerde plint en wordt aan beide zijanten beëindigd door hoekpilasters en aan de bovenzijde door een uitkragende geprofileerde gootlijst. Deze gootlijst wordt op de eerste verdieping door een verhoogde middenrisaliet in de vorm van een voornamen topgevel onderbroken. De topgevel heeft een zadeldak met overstek bedekt met zwart geglaazuurde muldenpannen. De topgevel is bovendien voorzien van een makelaar en bewerkte windveren en siersnijwerk. De linker travee bevat twee T-vormige schuiframen. De middenpartij heeft zowel op de begane grond als op de verdieping twee T-vormige schuiframen. De rechter travee heeft van links naar rechts een deur met bovenlicht en een T-vormig schuifraam. Deur en vensters worden door hanenkammen bekroond. Centraal in de voorgevel, tussen de twee vensters, is een natuurstenen gedenksteen met een tekst over de steenlegging, met deels moeilijk leesbare namen: '6 augustus 1877. De eerste steen gelegd door P. Butter Dzn. oud 6 jaren, de tweede door C. Butter Dzn. oud 5 jaren.' De gemetselde schoorsteen is in het midden van het voordakschild geplaatst en bevat een gevelsteen met het jaartal 1877.

De **linker zijgevel** (zuidwest) van de stelp bestaat voor wat betreft het bij het woonhuis behorende voorste gedeelte uit gemetselde baksteen met twee gietijzeren muurankers. Het achterste gedeelte is opgetrokken uit houten rabatdelen voorzien van vier kleine stalramen.

De **rechter zijgevel** (noordoost) van de stelp bevat zes stalramen en vijf gietijzeren muurankers.

De **achtergevel** heeft van links naar rechts: een zesruits raam, een deur met vierruits raam en een bovenlicht met levensboom, twee stalramen en ten slotte de darsdeur.

Interieur:

Van het oorspronkelijke interieur is een deel bewaard gebleven, onder meer de structuur met twee woonvertrekken aan de voorzijde, het vierkant en de korte regel (stal voor kleinvee). Inrichtingselementen maken dit afleesbaar. De houten hoofdconstructie heeft de vierkantsconstructie van het vaste gebint met de zwingen (de vernieuwde kap heeft latere aftimmering). De twee linker voorkamers hebben nog oorspronkelijke betimmeringen, bedsteden, kasten, vensterbanken en een zwart geaderde marmeren schouw. In een van de kasten in de pronkkamer zijn blauw geschilderde kastplanken met sierlijk gezaagde rand. De verdieping is toegankelijk via een houten trap. Op de verdieping zijn in een van de twee kamers twee houten open bedsteden. Op deze verdieping heeft de gemetselde schoorsteen een ijzeren spekluk naar de rookruimte voor het roken

van vlees. De kleinveestal aan de noordwestzijde heeft nog de houten stijlen en verhoogde vloer met gemetselde muur.

Waardering

De stolp is van belang vanwege de volgende waarden:

Cultuurhistorische waarde

- als element uit de geschiedenis van de landbouw en veeteelt in Noord-Holland;

Architectuurhistorische waarde

- als representatief voorbeeld van een Noord-Hollandse stolp;
- vanwege de gaaf bewaard gebleven hoofdvorm, gevelindeling, detaillering en het materiaalgebruik, typerend voor de tweede helft van de 19de eeuw;

Situationele en ensemblewaarden

- vanwege de beeldbepalende situering als onderdeel van een lintbebouwing met vaarsloot, waarvan de structuur goed bewaard gebleven is;

Gaafheid en herkenbaarheid

- vanwege de authentieke elementen in het exterieur en interieur;

Zeldzaamheid

- vanwege de gevelsteen in de voorgevel die herinnert aan de familie van de eerste eigenaar in 1877.

Tot het hierboven vermelde monument behoort al hetgeen door bestemming of anderszins rechtens onroerend is.

De redengevende omschrijving is vastgesteld op 7 juli 2020 onder GS-nr. 1201530/1447809.

Archief:

-Leidraad Landschap en Cultuurhistorie

Voorgevel en zijgevel

Deel van dakschild voorzijde

Voorgevel

Gootklossen rechter zijgevel

Achtergevel

Linker zijgevel

Levensboom in bovenlicht achtergevel

Gedenksteen steenlegging in voorgevel

Deel van vierkantconstructie gebint

Detail van kozijn

Deel van schouw in voorkamer

Spekluk in schoorsteen op verdieping

Ligging van stelp aan vaarsloot